

226

† ΝΑΤΑΛΗ ΠΕΤΡΟΒΙΤΣ

Ο ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΜΟΥ ΔΕΝ ΓΥΡΙΣΕ...
ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΗΡΕΙΑ ΤΩΝ ΣΕΡΡΑΙΩΝ 1917 - 1919

*Στή μνήμη τοῦ ξαδέλφου μου
Στέργιου Κ. Κωτσανέλλη,
ποῦ ἀφῆκε τὰ κόκκαλά του
στὸ Κίτσεβο τὸ χειμῶνα τοῦ 1917.*

- 1— Ἄπ' τοὺς γκρεμοὺς τοῦ Ὀρβηλου ρέμμα κατακυλάει
τ' ἄγριου Στρυμόνα ποταμοῦ τὰ ὀρμητικὰ νερά,
κακιὰ μοῖρα στὸν πόλεμο ἔταξε νὰ βαστάη
στὰ δυὸ τὸν κάμπο τῶν Σερρῶν, τὰ σύνορα φανερά.
- 2— Στὸν Γερμανὸ πουλήσανε τὴ μαύρη τὴν ψυχὴ τους,
δίχως κανένα δισταγμὸ οἱ γειτόνοι, οἱ Βουργάροι·
σὰν ὄνειρο τοὺς ἔκαιγε πάντα στὴ θύμησί τους
τὰ Σέρρας νὰ ἀρπάξουνε κι αὐτὸ ζητᾶνε χάρι.
- 3— Κι ὁ Γερμανὸς σὰν σκέφτηκε μὲ τὴν πολιτικὴ του
τὸν Βούργαρο γιὰ σύμμαχο, ἀπὸ χαρὰ μεθάει,
τὴ Βουργαριὰ ὀλάκερη νὰ ἔχη γιὰ δούλεψή του,
στὸ στόμα τους τὸ ἄρπαγο τὸν κάμπο Σερρῶν πετάει.
- 4— Τὸ Ροῦπελ σὰν ἐπήρανε οἱ Βουργαρογερμανοί,
σκεφτήκανε νὰ κατεβοῦν κάτω σὲ τόπους ἄλλους·
ἀμπριά, κανόνια, σύρματα, λακκώματα, καπνοί,
ἀνοίγουν νέο μέτωπο κόντρα στοὺς Ἀγγλογάλλους.
- 5— Τὰ Σέρρας τώρα ὁ Φιλιππῶφ ὁ ἄγριος ὀρίζει
κ' ἡ Σόφια στέλνει διαταγὴ γραφτὴ μὲ μοχθηρία
κι εὐθύς μὲ τούμπανα καλεῖ, μὲ κήρυκα γρυλλίζει :
— «Ὅλ' οἱ Σερραῖοι ὀ μ η ρ ο ι θὰ πᾶν στὴ Βουλγαρία.
- 6— Κάθε Σερραῖος ἄμεσα κι εὐθύς παρῶν νὰ δώση
κι ὡς ὄμηρος στὴ Βουργαριὰ σ' ἐκτόπισι θὰ πάη
κι ἂν ἓνας ἀνυπόταχτος δὲ θέλει νὰ σιμῶση
διαταγὴ ἔχω αὐστηρὴ, σφαῖρες καυτὲς νὰ φάη».

- 7— Σκορπιέται κλάμα καὶ κακό, φωνές, τί ἀπονιά...
χιλιάδες ἑβδομήντα δυὸ ἀπ' τῆ Μακεδονία
πυκνὰ τώρα στοιβάζονται στὰ τραῖνα σὰν ἄρνιά,
τοὺς στέλνουνε στὴ Βουργαριά...στὸ Χάρο...ὁ μ η ρ ε ί α.
- 8— Μονάκριβο, μοναχογυιό, μόνο παιδί τὸν εἶχε
καὶ μὲ λαχτάρια πρόσμενε γιὰ ν' ἀνδρωθῆ, νὰ δέση,
στὴ ζήση της, μάννα αὐτή, ἄλλο σκοπὸ δὲν εἶχε,
ἄντρα τὸ γυιὸ νὰ δῆ ψηλό, πόσο εἶχε πονέσει.
- 9— Στὸ μάγουλο τοῦ Στέργιου της χνοῦδι τώρα φυτρώνει
καὶ τὸ μυαλό του στέριωσε, κ' ἡ σκέψι καθαρίζει,
ἀντρικία γίνετ' ἡ φωνὴ καὶ τὸ μουστάκι ἰδρώνει,
μικρὸς—μικρὸς σοβάρεψε, ἄνδρας, δὲν παιδιστρίζει.
- 10— Ἡ γειτονιά μας ἄδειασε, τὰ πῆραν τὰ παιδιὰ της
κι ὁ Στέργιος φεύγει καὶ αὐτὸς μὲ φίλους, μὲ γειτόνους,
ζεστὸ φιλιὸ στὸ μέτωπο κι ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά της
παίρνει αὐτὸς μάννας εὐχή, νὰ μὴ γνωρίση πόνους.
- 11— Ὀλημερίς στὴ Δοβρουτσὰ σιτάρια ἀλωνίζουν,
στῆς Μαύρης Θάλασσας τὰ ντὸκ βαπόρια ξεφορτώνουν,
στῆς Σιούμλας τὸ στρατόπεδο πεινᾶνε καὶ ψειριάζουν,
σ' ἀλόγων σταύλους μένουνε, σὲ ἴσμπες* μέσα λυώνουν.
- 12— Τὸ χιόνι πέφτ' ἀπάνω τους, μὲ βούρδουλα δουλεύουν
στὸ Κόστιβαρ, στὸ Κίτσεβο, στὸ Καρνομπάτ, στὴ Βάρνα,
πάγο τὰ πόδια τους πατοῦν, ξυλιάζουνε, πεθαίνουν,
ὁ Κ ρ ο ὺ μ ο ς μὲ ὑποκόπανο χτυπᾶ, σαρώνει σβάρνα.
- 13— Καὶ κάθε μέρα πού περνᾶ ὁ Χάρος τοὺς θερίζει,
δέρνει ὁ Βούργαρος σκληρὰ καὶ σπρώχνει πρὸς τὴν τάφρο,
ὅποιος λυγίζ' ἀπ' τοὺς Γραικοὺς μὲ τὶς κλωτσιές τὸν βρίζει,
κι ὀμαδικὰ τοὺς θάβουνε, σὲ κάθε τρακόσιους τάφο...
- 14— Πέρασαν μῆνες δεκαεφτά καὶ μήνυμα δὲν ἔχει,
χτυπιέτ' ἡ μάννα, θλίβεται, πονᾶ καὶ παραδέρνει,
ρωτᾶ παντοῦ καὶ μέσ' τὸ νοῦ ὁ φόβος τὴν κατέχει,
μήπως ἀρρώστησεν ὁ γυιὸς κ' ἡ ξενητεία τὸν δέρνει.

* Ἴσμπια, λέξη ρωσικὴ πού σημαίνει κτισμένη ὑπόγεια καλύβια, τῆς ὁποίας μόνον ἡ στέγη ἔξέχει ἀπὸ τὸ ἔδαφος.

- 15— Ἐτέλειωσεν ὁ πόλεμος, καὶ μ' ὄλα τὰ ἐμπόδια,
 ὄσους ἢ τύχη βόλεψε γλυτώσανε τὴ μπόρα,
 τυλίγουν μὲ κουρέλια τοὺς τὰ ἀχαμνά τοὺς πόδια
 καὶ νὰ γυρίσουν προσπαθοῦν πρὸς τὴν Πατρίδα τώρα.
- 16— ...λείπουν στὸ προσκλητήριο ἕξήντα χιλιάδες τόσοι,
 τὰ κόκκαλά τοὺς ἄφησαν στῆς Βουργαριᾶς τὰ μέρη,
 λίγοι μονάχα σώθηκαν, λίγες χιλιάδες...ὄ σ ι ο ι,
 στὰ σπῖτι τοὺς γύρισαν· π ὤ ς ; ἕνας Θεὸς τὸ ξέρει.
- 17— Λιγνοὶ γυρνᾶν κι ἀγνώριστοι ἀπὸ τὴν ὀμηρεῖα οἱ γειτόνοι,
 τοῦ Στέργιου ἢ μάννα κάθετα στὴν πόρτα καὶ προσμένει,
 κρατιέται ἀκόμα στὴ ζωὴ, μαδιέται, μαραζώνει,
 ρωτᾷ μὲ λιγοστὴ φωνή, μὲ μιὰ φωνὴ πνιγμένη...
- 18— «Εἶδε κανένας ἀπὸ σᾶς, τὸν Στέργιο, τὸ παιδί μου ;
 νὰ ἔταν μὲ σᾶς νὰ ἴρθῃ κι αὐτὸς κιτρινισμένος,
 κουρέλια ἄς εἶχ' ἀπάνω του, ἄχ! πάει ἡ ὑπομονή μου,
 ἀλί, ἀλί, δὲ φάνηκε, εἶν' ἀργοπορημένος».
- 19— Τώρα πιά ἄδικα ρωτᾷ, ἄδικα καὶ προσμένει,
 τὰ μάτια τῆς κολυμπητὰ στὰ δάκρυα θαμπώνουν.
 Στῆς μάννας μέσα στὴν καρδιὰ μονάχη ἐλπίδα μένει
 ἴσως καὶ ἔρθ' ἀργότερα στὶς μέρες ποὺ ζυγώνουν.
- 20— Σβήνει τῆς μάννας ἡ ζωὴ μὲ δάκρυα στὰ μάτια,
 μ' ὄραμα γυρισμὸ τοῦ γυιοῦ οἱ δικοὶ τῆς τὴν ἐθάψαν.
 Ὁ Στέργιος καβάλλισε τοῦ Χάροντα τὰ ἄτια,
 ὁ Στέργιος πιά δὲν γύρισε, «ἄφαντο» τὸν ἐγράψαν.